

आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय आश्रमशाळा व स्वयंसेवी संस्थांमार्फत चालविण्यात येणाऱ्या अनुदानित आश्रमशाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या तक्रारीवर कार्यवाही करण्याकरिता तक्रार निवारण समिती गठीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : अआशा-२०२०/ प्र.क्र.११३/ का.११
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
तारीख: २ डिसेंबर, २०२०

वाचा : शासन निर्णय क्र. अआशा-२०२०/ प्र.क्र. ११३/ का.११ दि. १६ सप्टेंबर, २०२०.

प्रस्तावना :

महाराष्ट्र खाजगी शाळांमधील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) विनियमन अधिनियम १९७७ मधील कलम ८ अन्वये शाळा न्यायाधिकरणाची तरतूद करण्यात आली आहे. शाळा न्यायाधिकरणाच्या अधिकारक्षेत्रात न येणाऱ्या तक्रारीवर कार्यवाही करण्यासाठी दि. १६ सप्टेंबर, २०२० च्या शासन निर्णयापर्यंत कोणतीही औपचारीक व्यवस्था अस्तित्वात नव्हती. मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाविरुद्ध दाखल करण्यात आलेल्या याचिका क्रमांक ११६१३/२०१४ व २५२७/२०१७ मध्ये निर्णय देताना मा.न्यायालयाने शालेय शिक्षण विभागास देखील तक्रार निवारण यंत्रणा निर्माण करण्याचे निर्देश दिले आहेत. मा.उच्च न्यायालयाच्या सदर निर्देशाच्या अनुषंगाने उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने दिनांक १८.१२.२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचारी व अधिकारी यांच्या तक्रारीवर कार्यवाहीसाठी तक्रार निवारण समिती गठीत केली आहे. त्याच धर्तीवर शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाने दिनांक २० जुलै, २०१९ च्या शासन निर्णयान्वये शालेय शिक्षण विभागांतर्गत मान्यताप्राप्त खाजगी अनुदानित/अंशतः अनुदानित शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या तक्रारीवर कार्यवाही करण्यासाठी तक्रार निवारण समिती गठीत केली आहे.

२. आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय आश्रमशाळा व स्वयंसेवी संस्थांमार्फत चालविण्यात येणाऱ्या अनुदानित आश्रमशाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या शाळा न्यायाधिकरणाच्या अधिकारक्षेत्रात न येणाऱ्या तक्रारीवर कार्यवाही करण्याची कोणतीही व्यवस्था दि.१६ सप्टेंबर, २०२० च्या शासन निर्णयापर्यंत नसल्यामुळे न्यायालयीन प्रकरणांची संख्या वाढत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. सदर बाब विचारात घेऊन उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग व शालेय शिक्षण विभागाच्या धर्तीवर आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय आश्रमशाळा व अनुदानित आश्रमशाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या तक्रारीवर कार्यवाही करण्यासाठी तक्रार निवारण समिती गठीत करण्याबाबत निर्णय दि. १६ सप्टेंबर, २०२० च्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला होता. मात्र अनुदानित आश्रमशाळांच्या बाबतीत संबंधित स्वयंसेवी संस्थेच्या प्रतिनिधीचा सदर समितीत समावेश नसल्याची तसेच समितीच्या निर्णया विरुद्ध

अपिलाची तरतुद नसल्याची बाब निदर्शनास आल्याने सदर शासन निर्णय अधिक्रमित करुन सुधारित शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय आश्रमशाळा व स्वयंसेवी संस्थांमार्फत चालविण्यात येणाऱ्या अनुदानित आश्रमशाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या शाळा न्यायाधिकरणाच्या अधिकारक्षेत्रात न येणाऱ्या तक्रारीवर कार्यवाही करण्यासाठी पुढीलप्रमाणे प्रत्येक प्रकल्प अधिकारी स्तरावर तक्रार निवारण समिती गठीत करण्यात येत आहे, :-

अ.क्र.	अधिकाऱ्यांचे पदनाम	पदनाम
१.	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प	अध्यक्ष
२.	संबंधित संस्थेचा प्रतिनिधी (अनुदानित आश्रमशाळांसाठी)	सदस्य
३.	संबंधित शाळेचे मुख्याध्यापक	सदस्य
४.	प्रकल्प अधिकारी कार्यालयातील संबंधित सहायक प्रकल्प अधिकारी (शिक्षण)	सदस्य सचिव

२. उपरोक्त सदस्यांव्यतिरिक्त आवश्यकतेनुसार निमंत्रित सदस्य म्हणून इतर अधिकारी/कर्मचारी यांना सुनावणीस बोलावण्याचे अधिकार समितीच्या अध्यक्षांना राहतील.

३. दोन्ही पक्षकारांना आपले म्हणणे मांडण्याची वाजवी संधी दिल्यानंतर, तक्रार निवारण समिती तक्रार दाखल केल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत कायदानुसार तक्रारीची सुनावणी घेऊन त्यावर कारणमिमांसेसह निकाल देईल. असा निकाल देताना शासन धोरण, संबंधित अधिनियम/अधिसूचना, शासन निर्णय/परिपत्रक/आदेश, विषयाशी संबंधित न्यायालयीन निर्णय हे विचारात घेण्यात येतील.

४. तक्रार निवारण समितीच्या कार्यपद्धतीबाबत आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी स्वतंत्र सूचना निर्गमित कराव्यात.

५. तक्रार निवारण समितीच्या निर्णयाने व्यथित झालेल्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना, संबंधित अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, यांचेकडे तक्रार निवारण समितीचा निकाल मिळाल्याच्या दिनांकापासून तीस दिवसांच्या आत अपील दाखल करता येईल.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२०१२०३११५३३४१४२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सु.ना.शिंदे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव/सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.मंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव
४. मा.राज्यमंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव
५. मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक
६. सचिव, आदिवासी विकास विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
७. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक
८. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे/नाशिक/अमरावती/नागपूर
९. सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
१०. कार्यासन अधिकारी, कार्यासन १३ व १३-अ, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. निवडनस्ती (का.११) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२.